

VIJESTI

59/1
GODINA XLIX
ZAGREB, LIPANJ 2022.

HRVATSKOGA GEOLOŠKOG DRUŠTVA

TEMA BROJA

PARK PRIRODE DINARA

NAJMLAĐI I NAJVIŠI PARK PRIRODE U HRVATSKOJ

RIJEČ UREDNICE

Drage čitateljice i dragi čitatelji,

pred vama je novi broj vašeg (i našeg) omiljenog časopisa – Vijesti Hrvatskoga geološkog društva. Na prvi pogled sve je isto kao i prije, no došlo je vrijeme za promjene u Uredništvu. Da, da... brzo su prošle četiri godine, što je Karmen već i napisala u prethodnom broju. Sastav novog Uredništva možete pročitati na predzadnjoj stranici časopisa.

U ovom broju Vijesti zaista ima puno članaka (nabrojala sam ih 42) kao uostalom i prethodnim brojevima, što znači da smo kao Društvo itekako aktivni. Za početak ćemo zajedno prošetati (planinariti) najmlađim parkom prirode – Dinarom. Šire područje planine Dinare Hrvatski sabor u veljači 2021. godine jednoglasnom odlukom proglasio je 12. po redu parkom prirode u Hrvatskoj.

Svi s velikim zanimanjem pratimo obnovu Hrvatskoga prirodoslovnog muzeja pa nešto više o tome možete pročitati u ovom broju. Bez potresa očito se ne može – ovog puta je to članak o potresu nedaleko Berkovića u Bosni i Hercegovini. Nadalje, donosimo i detalje o otvaranju spomen sobe akademiku Luki Mariću.

U svibnju ove godine održana je izborna skupština Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti gdje je za redovitog člana u Razredu za prirodne znanosti izabran dr. sc. Ivan Sondi na čemu mu u ime Uredništva Vijesti iskreno čestitam. Čestitam i dr. sc. Petri Bajo, dobitnici nagrade Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (HAZU) za najviša znanstvena i umjetnička dostignuća u Republici Hrvatskoj za 2021. godinu u području prirodnih znanosti.

Nadalje slijedi pregled stručnih i znanstvenih skupova održanih u prvoj polovici 2022. godine te tekstovi vezani uz aktivnosti Nacionalnog odbora INQUA te projekte CRONOS i ACCENT.

Svatko od nas prepoznaje važnost obrazovanja i popularizacije znanosti pa tako i u ovim Vijestima donosimo veći broj članaka posvećenih upravo tome. Studenti su, kao što je to već i uobičajeno, bili vrlo aktivni o čemu možete pročitati u nekoliko tekstova koje su pripremili. Detalje o sportskim aktivnostima članova Društva pročitajte u članku o malonogometnom turniru „Gjuro Pilar“.

Naša stalna rubrika donosi sažetke doktorskih disertacija. Pročitajte i zanimljivi tekst o spomeniku Andriji Mohorovičiću postavljenom u Zagrebu. Zatim, tu su i osvrti na tri izložbe, na članke o znanstvenoj komunikaciji u kriznim situacijama te osvrt na knjigu Geološki vodič kroz Park prirode „Velebit“.

Ovaj broj Vijesti donosi i novu rubriku „Dogodilo se“ s kratkim informacijama o nekim događanjima.

Pisanje ovog uvodnog teksta odgađala sam do zadnjeg trenutka. Vjerojatno zato što se u meni izmjenjuju trema i odgovornost, no niti jedan početak nije lagan pa tako ni ovaj. Međutim, nekako sam sigurna da uz podršku i pomoć Uredništva i vas dragih čitateljica i čitatelja ništa neće biti nemoguće.

Od srca hvala ekipi iz prethodnog Uredništva časopisa na suradnji i lijepim druženjima, družimo se naravno svi zajedno i dalje.

S nestrpljenjem očekujemo vaše priloge za idući broj Vijesti!

Ugodno čitanje i srdačan pozdrav,

Morana Hernitz Kučenjak, vaša urednica

TEMA BROJA

- 4 PARK PRIRODE DINARA — NAJMLAĐI I NAJVIŠI PARK PRIRODE U HRVATSKOJ
- AKTIVNOSTI**
- 10 FONDOVI EUROPSKE UNIJE I GRAD ZAGREB ZA NOVI HRVATSKI PRIRODOSLOVNI MUZEJ
- 12 POTRES KOD BERKOVIĆA (BiH) 22. TRAVNJA 2022. GODINE
- 14 OTVORENA SPOMEN SOBA AKADEMIKU LUKI MARIĆU (1899.—1979.)
- 16 PROF. DR. SC. IVAN SONDI POSTAO REDOVITI ČLAN HRVATSKE AKADEMIJE ZNANOSTI I UMJETNOSTI
- 18 DR. SC. PETRA BAJO DOBITNICA NAGRADE HRVATSKE AKADEMIJE ZNANOSTI I UMJETNOSTI ZA 2021. GODINU
- 19 STRUČNI SKUP I IZLOŽBA „ZG 22.3.2020: OD MAGNITUDE DO INTENZITETA“
- 22 ZNANSTVENO-STRUČNI SKUP „VODA ZA SVE“ — „PRIPREMA VODOOPSKRBNIH SUSTAVA NA MOGUĆE OPASNOSTI U SKLOPU PROJEKTA MUHA“
- 24 5. REGIONALNI SIMPOZIJ O KLIZIŠTIMA U JADRANSKO-BALKANSKOJ REGIJI
- 27 AAPG EUROPSKA REGIONALNA KONFERENCIJA 2022. „REVITALIZACIJA STARIH POLJA UGLJIKOVODIKA I ENERGETSKA TRANZICIJA U BAZENIMA VISOKOG STUPNJA ISTRAŽENOSTI“ (BUDIMPEŠTA, MAĐARSKA)
- 29 ZNANSTVENO-STRUČNI SKUP „SEIZMIČKA I KLIMATSKA UGROŽENOST DUBROVAČKOG PODRUČJA“
- 30 DEVETA MEĐUNARODNA RADIONICA „NEOGEN SREDIŠNJE I JUGOISTOČNE EUROPE“ (TUZLA, BOSNA I HERCEGOVINA)
- 32 NACIONALNI ODBOR INQUA HRVATSKA
- 33 PROJEKT „GEOFIZIČKO-SEIZMOLOŠKA ISTRAŽIVANJA POTRESOM UGROŽENIH PODRUČJA U RH I RAZVOJ ATENUACIJSKIH RELACIJA PREDVIĐANJA SEIZMIČKOGA GIBANJA TLA—CRONOS“
- 34 ISTRAŽIVAČKI PROJEKT HRZZ IP-2020-02-3274: NAGLE KLIMATSKE PROMJENE — DOKAZI IZ KVARTARNIH SEDIMENTOLOŠKIH ZAPISA U HRVATSKOJ (ACCENT), VODITELJICA PROJEKTA LIDIJA GALOVIĆ
- 36 DAN I NOĆ NA PMF-U 2022.
- 39 DANI OTVORENIH VRATA RGN FAKULTETA 2022. GODINE
- 40 GEOLOŠKI ODSJEK PMF-A U PRIRODOSLOVNIM GIMNAZIJAMA, POMOĆ U PROVEDBI NASTAVE IZ GEOLOGIJE
- 41 PESS 2022 — IZVJEŠĆE O ODRŽANIM RADIONICAMA LJETNE ŠKOLE NAFTNOG RUDARSTVA
- 43 POSJET NAJVEĆEM RUDNIKU ŽELJEZNE RUDE NA SVIJETU
- 46 ZNANSTVENO USAVRŠAVANJE U ANALIZI STABILNIH IZOTOPA KISIKA I UGLJIKA U BRITANSKOJ GEOLOŠKOJ SLUŽBI (BGS)
- 48 FESTIVAL ZNANOSTI 2022.
- 49 PROJEKT „RAZVOJ MREŽE STEM AMBASADORA“
- 51 STEM RADIONICA NA RUDARSKO-GEOLOŠKO-NAFTNOM FAKULTETU
- 53 AKTIVNOSTI U SKLOPU PROJEKTA ENGIE
- 56 AKTIVNOSTI U SKLOPU PROJEKTA PROSPER: STUDIJSKA PUTOVANJA NA SVEUČILIŠTA U ESTONIJI I ŠPANJOLSKOJ I INTERDISCIPLINARNA TERENSKA NASTAVA ZA STUDENTE PMF-A
- 59 INTERAKTIVNA IZLOŽBA/RADIONICA „UPOZNAJ ZEMlju—ZAVIRI U MIKROSKOP!“ U PRVOJ POLOVICI 2022. GODINE
- 62 *WOMEN IN SCIENCE*
- 64 AKTIVNOSTI STUDENTSKOG ODSJEKA
- DAN DINOSAURA U NP BRIJUNI
- STUDENTSKI DANI GEOLOGIJE—DINOSAURI NA PODRUČJU HRVATSKE
- TIMREX SUMMER FIELD SCHOOL*
- INTERDISCIPLINARNA TERENSKA NASTAVA NA PMF-U
- GEORUDARIJADA 2022.
- 70 OSVRT NA 24. MALONOGOMETNI TURNIR „GIJURO PILAR 2021“
- 73 **SAŽETCI DOKTORSKIH DISERTACIJA**
- OSVRTI**
- 76 IZLOŽBA POSVEĆENA POVIJESTI MIKROSKOPIJE U SKLOPU 4. HRVATSKOG MIKROSKOPIJSKOG KONGRESA
- 82 IZLOŽBA „KRAPINSKI PRAČOVJEK“ GOSTUJE U ZADRU
- 85 ISPOD BALKONA
- 86 ZNANSTVENA KOMUNIKACIJA I EDUKACIJA JAVNOSTI U KRIZNIM SITUACIJAMA
- 89 GEOLOŠKI VODIČ KROZ PARK PRIRODE „VELEBIT“
- 92 RAZMIŠLJANJA O GEOESTETICI
- 95 **DOGODILO SE...**
- 95 **ERRATA CORRIGE**

naglaskom na Geofizički odsjek PMF-a) značajno raste, što ukazuje na povjerenje ljudi u znanstvene institucije u kriznim vremenima.

Empirijski podaci sugeriraju da je najučinkovitija interaktivna komunikacija koja nastoji riješiti lokalne kontekstualne probleme, objasniti radnje i pružiti iskrene, pravodobne, točne i pouzdane informacije. Shodno tome, ubuduće institucije trebaju pronaći način reagiranja na zanimanje građana u vidu izlaganja svojih spoznaja i informacija na njima razumljiv način kako bi pomogle u krizi. Zaključno, u radu je naglašena potreba za uspostavom protokola s utvrđenim koracima u slučaju krize (posebice prirodnih katastrofa) kao dio komunikacijskih strategija analiziranih institucija, te utvrđivanje tima za komunikaciju s medijima. To bi omogućilo svim pripadnicima institucija da reagiraju sa što manje panike i straha te se na najbolji mogući način nose s krizom.

LITERATURA

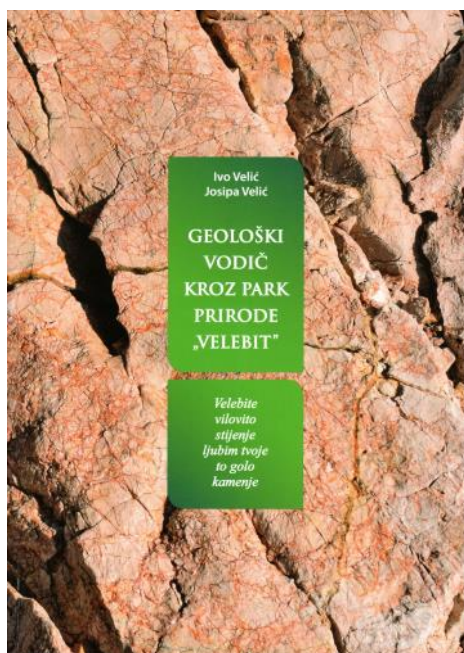
Mustać, M., Dasović, I., Latečki, H., Cecić, I. (2021). The public response and educational outreach through social media after the Zagreb earthquake of 22 March 2020. *Geofizika*, 38(2), 215–234.

Marković Vukadin, I., Mustać, M., Nujić, L., Fio Firi, K., Martinjak, J., Marušić, Z., Baniček, M. (2021).

Importance of Scientifically Based Facts in Crisis Communication: Evidence from Earthquakes in Zagreb and Petrinja. *Sociologija i prostor: časopis za istraživanje prostornoga i sociokulturnog razvoja*, 59/3 (222), 535–554.

Geološki vodič kroz Park prirode „Velebit“

Jasenka Sremac

Iz pera naših prekaljenih geologa i poznavatelja Velebitskih vrleti, dr. sc. Ive Velića, zaslužnoga znanstvenika Hrvatskoga geološkog Instituta u Zagrebu i dr. sc. Josipe Velić, profesorice emerite Sveučilišta u Zagrebu, u izvedbi tvrtke Geolog d.o.o., nastalo je još jedno u nizu poučnih djela o geološkim osobitostima naših zaštićenih područja: „Geološki vodič kroz Park prirode Velebit“. Nakladnik, Javna ustanova Park prirode Velebit, započela je Projekt na poticaj ranije ravnateljice Parka, dr. sc. Ane Brkljačić, a dovršila ga u mandatu v.d. ravnatelja, g. Maria Šabana, struč. spec. ing. sec. i struč. spec. oec. Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja – Uprava za zaštitu prirode, poduprlo je ovaj Projekt i omogućilo njegovu realizaciju.

Detaljan i sveobuhvatan, Vodič sadrži 399 stranica teksta, više od 430 fotografija i više od 120 drugih grafičkih priloga.

Naslovnica Geološkoga vodiča kroz Park prirode „Velebit“ sa znakovitim podnaslovom

Izvršne terenske fotografije najvećim su dijelom iz albuma autora i olakšavaju prepoznavanje geoloških pojava na terenu te mame na istraživanje prekrasnih krajolika, dok mikrofotografije otkrivaju skriveni svijet nekadašnjih stanovnika morskoga dna. Grafički su prilozi mahom isjecci iz satelitskih, topografskih i geoloških karata koji pomažu u terenskom snalaženju i razumijevanju geoloških odnosa na pojedinim točkama.

U predgovoru i uvodnom dijelu nakladnik i autori navode opće informacije i zahvaljuju poimence svima koji su dali svoj doprinos u pripremi i izradbi Vodiča. Treće poglavlje je prije svega namijenjeno publici koja nema prethodna geološka znanja, te sadrži jednostavan i razumljiv tekst o geologiji općenito. U četvrtom se poglavlju navode podatci o glavnim istraživačima i prethodnim geološkim istraživanjima Velebita od 19. stoljeća do danas. Za prirodoslovce i ljubitelje prirode, a posebice studente i posjetitelje iz geoznanstvenih struka, od posebnog je značenja peto poglavlje, u kojem su detaljno opisane stratigrafske, strukturno-tektonske i geomorfološke geološke značajke Parka. Stijene u Parku sadrže zapis o dugoj i burnoj geološkoj povijesti, od perioda karbona (prije više od 300 milijuna godina) pa sve do danas. Događanja su objašnjena u kontekstu globalnih zbivanja i povezana u devet logičnih širih cjelina (sekvencija). Detaljna geološka karta, geološki stup i pet geoloških profila, uz pripadajuću legendu, kao i stratigrafsko-tektonska skica, uvelike olakšavaju praćenje ovoga poglavlja. Kod opisa pojedinih sekvencija, kao i u poglavljima koja slijede, autori slikovito prikazuju vremenski okvir opisanoga zbivanja na horizontalnim vremenskim tablicama.

Nakon što se čitatelj upozna s glavnim zbivanjima u povijesti nastanka današnjega Velebita, može s lakoćom pratiti opise odabranih točaka (od T-1 do T-24) i geoloških staza (od St-1 do St-25), koji se nalaze u šestom i sedmom poglavlju. Točke i staze prikazane su sustavno te svaki od opisa sadrži informacije o pristupu, položaju, geološkom simbolu na karti, razlogu izbora, glavnim geološkim značajkama, fosilima, geološkoj starosti i okolnostima postanka. Uz ranije spomenute fotografije, isječke iz topografskih i geoloških karata, dodatnu pomoć u snalaženju na terenu posjetiteljima pružaju satelitske Arkod slike s položajem točaka i staza.

U osmom poglavlju autori su naveli obimnu korištenu literaturu (68 naslova), čime dodatno mogu olakšati buduća stručna i znanstvena istraživanja ovoga prostora dok se na kraju rukopisa, u devetom poglavlju, mogu naći impresivni životopisi autora.

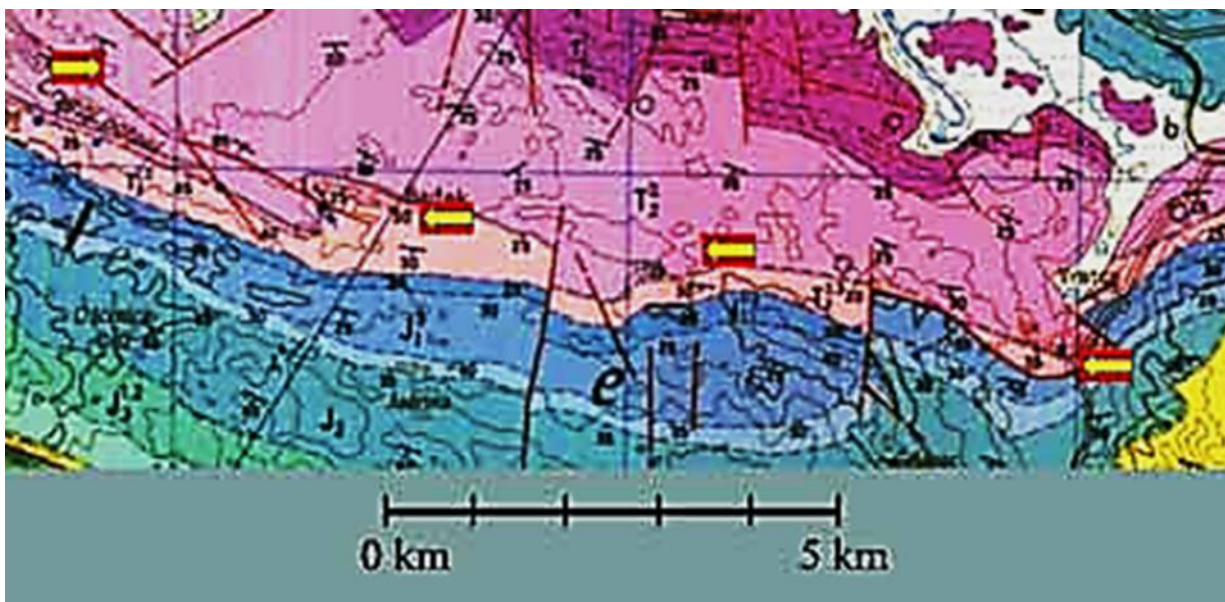
F A N E R O Z O I K																				
PALEOZOIK			MEZOZOIK					KENOZOIK												
KARBON		PERM		TRIJAS		JURA		KREDA		PALEOGEN			NEOGEN		KVARTAR					
d	g	d	s	g	d	s	g	d	s	g	d	g	paleocen	eocen	oligocen	miocen	pliocen	pleistocen	holocen	
358,9		298,9		251,9		201,3		145,0		66,0		23,03			2,58		0,0			

milijuni godina prije sadašnjosti
d = donji; s = srednji; g = gornji

Primjer prikaza jednoga od događanja na vremenskoj tablici

Izlaskom iz tiska ovoga Geološkog vodiča, Park prirode „Velebit“ je dobio publikaciju koja će zasigurno dugo vremena privlačiti nove posjetitelje, poučiti ih temeljnim geološkim pojmovima i otvoriti im put k razumijevanju „kamenospisne“ dokumentacije o davno nestalom svijetu, u kojem su nastajali današnji vrhunci i doline naše mitske planine.

Primjer prikaza trase geološke staze s položajem točaka na geološkoj karti i na Arkod-podlozi (Staza 18)

Izdavač:

HRVATSKO GEOLOŠKO DRUŠTVO
Zagreb, Sachsova 2; info@geologija.hr

Za izdavača:

dr. sc. Slobodan Miko

Glavna urednica:

dr. sc. Morana HERNITZ KUČENJAK (INA)

Tehnička urednica:

Ana Kamenski, mag. geol. (HGI)

Uredništvo:

dr. sc. Sanja Bernat Gazibara (RGNF)

doc. dr. sc. Karmen Fio Firi (PMF)

Katarina Krizmanić, dipl. ing. geol. (HPM)

dr. sc. Ana Majstorović Bušić (INA)

Karla Štiberč, studentica (PMF)

Naklada: 400 primjeraka

Tisak:

Kerschoffset d.o.o.

Ježdovečka 112, 10250 Lučko-Zagreb

***Za sadržaj priloga
odgovaraju potpisani autori***

Vijesti Hrvatskoga geološkog društva objavljene su uz financijsku potporu
Ministarstva znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske

Dana 25. srpnja 2001., odlukom Ureda za odnose s javnošću Vlade Republike Hrvatske Vijesti Hrvatskoga
geološkog društva prijavljene su na temelju članka 18. stavka 4. i 5. Zakona o javnom priopćavanju (NN br. 83/96)

UDK 55

CODENVHGDEJ

ISSN 1330-1357

U sljedećem broju pročitajte...

MEĐUNARODNI SIMPOZIJ
„GEORAZNOLIKOST I
GEOBAŠTINA – STANJE I
PERSPEKTIVE”

AIPEA – XVII INTERNATIONAL
CLAY CONFERENCE
(ISTANBUL, TURSKA)

30. OBLJETNICA POGIBIJE
OZRENA LUKIĆA
„LUKE”

Naša poslovna izvrsnost rezultat je energije naših ljudi.

Od istraživanja i proizvodnje, preko prerade pa sve do maloprodajne djelatnosti, naša najjača snaga su ljudi. Zahvaljavujući njihovoj energiji INA je već pola stoljeća lider u svim segmentima poslovanja. Zato je svaki poslovni uspjeh naše kompanije prvenstveno uspjeh naših zaposlenika.

INA - vi ste naša energija.

INA
www.ina.hr

